

M
H

Rubr. XVIII

Nro. 32. C.

Gymnasial - Bibliothek

zu Cöthen.

18

De instituendo literarum
Latinarum studio.

P. II.

Cothenis, in Typographia Universitatis, 1801.

Examini 1801. 23. Mart. hora 9. ant. habendo
praemisit

C. F. R. Vetterlein, Rector.

Cothenis.

De instituendo literarum
Latinarum studio.

F. H.

Orationem germanicam habebit Aug. Fitzau.

Examini 1801. 22. Mart. hora 9. ant. habendo
praesente

C. F. R. Vetterlein, Rector.

Gotha.

De instituendo literarum Latinarum studio.

Pars I. epistola secunda.

„Speraveram equidem, fore ut mea Tibi de studio Latinis probarentur consilia, & hanc spem vanam non fuisse, ex literis Tuis lubenter perspexi. Quæ igitur de *delectu* scriptorum præcepta restabant, hoc tempore, breviter quidem in usus Tuos conscripsi; in qua re, ut aliqua ratione & via progrediar, commodum esse duco, universales quasdam de lectione regulas præmittere, deinceps autem de singulis scriptoribus dicere, quæque ad eosdem bene intelligendos faciunt, indicare subsidia.

Prima Tibi & proxima in aliquo scriptore legendo cura esto, ut eum *intelligas*, ut & justam verborum vim adæquare & veros animi ejus sensus percipias; omnium, quæ eo nihil faciunt, incuriosus. Quo facto, & aliquo loco satis intellecto, sine mora pergendum, & alacriter progrediendum, nusquam hærendum, nisi alicubi libri, quem legis, tenebræ expellendæ sint; hoc vero quam potest minima temporis jactura, & brevissima ad quamque

rem via agendum est. Vides, quo hoc spectet consilium; alacrem hoc Te præstabit lectorem; tum ingenium ipsa industria excitabit; deinde rebus, quas tradunt, plus studii tribuens, quam verbis, in familiaritatem quandam Veterum venies, dulcem sane & egregiam; denique hac ratione poteris multa legere, multa discere, multa complecti animo; cum, qui aliter faciunt, totos sæpe annos in uno misere hæerere soleant scriptore. Quamobrem, ut majores singulis diebus libri alicujus partes perlegere possis, in uno tantum scriptore opera Tua ponenda est, nec, nisi ad finem perducto priore, transeundum ad alterum. Plures libri simul degustati distrahunt animum: unus vero & certus, uno tenore lectitatus, sua sponte ita fit apertus, ut aliena interpretatione vix egeat. Etenim nisi quis libro quem legit, quasi instet, illique continuo temporis spatio immoretur, difficile est, nexum rerum, coherentiam partium totumque operis consilium perspicere. Frequens vero intermissio animi attentis ignes quasi refrigerat & exstinguit, quo fit, ut cum ad lectionem redeas, redintegrascat laboris tedium. Atque quanta hæc legendi ratio habeat commoda, isti quoque Classicorum libri, qui in schola tua præleguntur, tibi ostendere possunt, qui quoniam in iis non nisi membratim exponi soleant, privato studio fac ut universos & totum eorum quasi corpus cognoscas.

Ut

Ut vero ex studio Romanorum eos percipias; fructus, de quibus in prima dixi epistola, *) duplicem præterea commendo Tibi operam, quarum una posita est in eo, ut cum legendo observaris res, quæ ad communem hominum naturam melius cognoscendam valent, eas quidem paullo memorabiliores, instituas non solum notare eas in tuo volumine, sed postea etiam in librum chartæ scriptoriæ singularem, sive Commentarios referre. Hinc Tibi videbis exoriri rerum collectionem longe utilissimam & ad doctrinam morum, olim tibi penitus perspicendam, & ad colendam poeseos feliciter artem, quam Tibi cordi esse sentio. Non loquor hic de dogmatibus sive decretis philosophorum de mentis sive natura sive essentia, sed de iis, quæ de hominibus experientia constant, quæque & ad psychologiam empiricam & ad historiam hominis referri mos est. Talia & in aliis & in historicis Romanorum libris sagaciori cuivis lectori ubique obviam sunt. Quæ Tibi aut ipsis Veterum verbis, aut, si id magis placet, germanico idioma te summamque in schedas & commentarios Tuos referenda sunt.

Alterum quod hoc in studio suscipiendum Tibi puto, cura est vertendorum germanice locorum singulorum, venustorum & illustrium: quo labore facultas scribendi mirifice augebitur. Equidem non puerilem aliquam a Te postulo versionem, quæ

*) p. 7. 8.

verbum de verbo reddat, de ingenio scriptoris & proprio scribendi genere, quo usus est, parum sollicita, quæ nec elegantiam nec vim libri antiqui assequatur, ne servato quidem nostri sermonis usu & justo verborum ordine; quales multæ librorum classicorum interpretationes in publicam adeo lucem editæ sunt; at eorum auctores, optimi alioquin viri, mihi quidem de officio boni interpretis pessime videntur judicare, & utilitatem lectorum suamque ipsorum gloriam parum curare. Tua vero versio, quamvis exercitii tantum causa facias, mascula esto; in verbis sit pura, usitata, idonea, & personis rebusque digna; scriptoris sensa & ingenium fideliter reddat, sed ita sit germanica, ut, cum a rebus recesseris, & Cicero & Cæsar videantur in Germania nati fuisse. — Imprimis versionis oratio scripturæ veteri semper ita sit accommodata, ut quibus in locis scriptor Romanus usus fuerit vel tenui vel mediocri vel sublimi dicendi genere, idem in tentonico idiomate videaris consequutus. Numerorum ratio non solum in poësi, sed in prosa quoque oratione habenda est; carmina vero metris reddenda similibus illorum, quæ a Latinis adhibita videmus. Valet enim lingua germanica antiquam metrorum & rhythmorum imitari naturam, in qua re soli inter linguas hodiernas licet ei gloriari. Igitur & aliqua Tibi opera ponenda erit in addiscenda profodia & latina & germanica; nam latinæ tibi scientia opus erit cum ad poëtas rite interpretandos, tum ad rectum de numeris poeticis formandum iudicium.

dicium. Ad hanc discendam utile erit consulere Janium, *) ad germanicam vero ea, quæ de his rebus scripserunt Mauritius **) & Klopstockius. ***)

Venio nunc ad ipsam scriptorum delectum, in quo utriusque rei ratio habenda est, Latinitatis & ingenii Tui. Nam primo loco legendi sunt optimi Latinitatis auctores, quibus ducibus veram hujus linguæ naturam, imprimis propriam & usitatam cujusque vocabuli vim licet cognoscere. Quam cum ex scriptoribus ætatis, quam dicunt, aureæ, probe cognoveris, non solum justas & definitas rerum, quas legis, ideas formare, sed etiam de aliorum præsertim recentiorum oratione, minus ut plurimum latina, recte poteris judicare. Deinde cum Tibi sit propositum, literarum etiam Latinarum ope idoneum fieri ad res olim publicas gerendas; idemque mihi jam fueris factus, miro Veterum Te teneri amore, quorum quæ restent literarum monumenta in tota dicis Tibi vita carissima semperque in manibus futura; denique cum idem mihi scripseris de tuo studio posseos, ad quam feliciter

*) Christiani Dav. Jani artis poetiæ Latiniæ libri IV. Halle 1774. 1 rthl. 4 gr.

**) Versuch einer deutschen Prosodie, von Karl Philipp Moritz. Berlin 1786. 16 gr.

***) Quæ Klopstockius de hoc argumento scripsit, indicata sunt in „Handbuch der poetischen Literatur,“ p. 361. sqq.

citer colendam ex veterum lectione nonnulla speras accepturum adjumenta: hæc simul omnia in scriptoribus Latinis ad privata quidem Tua studia eligendis diligenter spectavi. Triplex vero genus est eorum, quos Tibi censeo legendos, unum *histori-
corum*, alterum *poëtarum*, tertium *philosophorum*, totidemque studiorum quasi cursus instituendi. Ab historicis incipiendum est; nam & rerum narratio ut plurimum facilius est intellectu, & cum historia ceteris rebus & artibus quasi facem præferat, aditum Tibi patefacient ad lectionem reliquorum historici. Sequantur deinceps poëtae, qui lucera ex historiis sumant, & animum ad gravem philosophorum doctrinam facilem reddant & promptum, musarumque quasi ope in Sapientiæ arduam inducant domum; philosophis enim ultimo loco, corroboratis jam per priora viribus, opera danda est. Sed singulorum jam Tibi dabo nomina: 1. Livius, 2. Cæsar. 3. Ciceronis epistolæ. 4. Tacitus, 5. Terentius. 6. Ovidii Metamorphoses. 7. Virgilius. 8. Horatius; quibus 9. Chrestomathia addatur latino-poëtica. 10. Plinii Secundi liber unus & alter. 11. Ciceronis libri & Rhetorici & philosophici nonnulli. Quibus igitur sive subsidiis sive auxiliis in singulis hisce scriptoribus legendis Tibi quidem utendum sit, nunc breviter indicabo.

I. Et Livii quidem aut totum, quod restat, evolvendum opus, aut tota saltem aliqua decas. Quod si posterius magis placet, secundam, quæ restat,

restat, decadem (a l. 21—30.) suadeo legendam; continet enim historiam imprimis memorabilem belli Punici & Hannibalis, ducis magni & viri admirabilis. Verum cum historia Liviana non exstet integra, nec ab ullo alio Veterum universam reipublicæ historiam relictam habeamus: ut contextam & plenam rerum Romanarum habeas narrationem, adhibendus erit liber a recentiore quodam bene conscriptus auctore, qui in totam Romanorum manducat Te historiam. Utere ergo aut præclare Ferguson, philosophi Scotici, opere, *) aut libro Anonymi cujusdam, qui, Ferguson potissimum usus, conscripsit Romanarum historiarum brevium. **) Alterutrum conjunctim evolendum cum Livio: in qua, quamvis magno utique viro & scriptore, Te non fugiet quam fuerit & patriciorum & propriæ gentis studiosus, ob eamque causam & in plebejos & in externos populos paullo interdum iniquior. Editio Livii manualis, tironumque usui accommodata adhuc est in votis, quamquam a Strothio talem ***) habeamus inchoatam.

Tibi

*) *Geschichte der römischen Republik, von Adam Ferguson. A. d. Engl. mit Anmerkungen von C. D. B. (Beck.) 3 Th. in 4 Bden. 8. Lpz. 1784—87. 5 rthl. 22 gr.*

**) *Geschichte der Römer zur Erklärung ihrer klassischen Schriftsteller. 2 Th. 8. Lpz. 1787—90. 2 rthl. 4 gr. Editio hujus libri furtiva prostat Viennæ apud Schramblium.*

***) *Titi Livii Operum Pentas I. scholarum in usum animadversionibus illustravit Friedr. Andr. Stroth.*

Tibi tamen, cui jam latinitalis intelligentiam haud multum difficultatis facessere video, uti licet aut Gronoviana, *) aut Ernestina, **) aut etiam Bipontina; ***) &, si vis subinde eam consulere, interpretatione, quam Ofertagio ****) debemus, sub ea tamen conditione ac lege, de qua in prioribus dixi literis. †)

2. Commentarios vero Cæsaris non tantum ob linguæ puritatem dictionisque elegantiam & simplic-

Stroth. 8. Lips. 1780. Pentas II. & III. Gothæ 1782—83. (3 rthl. 12 gr.)

*) *Titi Livii historiarum quod exstat.* (Cum perpetuis I. Fried. Gronovii & Variorum notis. 8. 4 Vol. Lugd. Bat. 1645. Volumen quartum continet notas. — rep. 3 Voll. 8. Amstel. apud Elzevirios 1665; — & cura Jacobi Gronovii, 3 Voll. Amst. apud eosdem 1679.

**) *Titi Livii Patavini historiarum libri qui supersunt omnes, ex recensione Arn. Drakenborchii; cum indice rerum locupletissimo. Accessit, præter Varietatem lectionis Gronovianæ & Creverianæ, Glossarium Livianum; curante Augusto Guil. Ernesti.* 3 Tomi 8. Lips. 1769. Editio IIlda, 5 Tomi, 8. ibid. 1785. 4 rthl. 8 gr.

***) *T. Livii Patavini historiarum libri qui supersunt omnes, cum integris Joh. Freinshemii supplementis &c. Studii societatis Bipontinæ.* 13 Tomi 8. Bipont. 1784—87. 11 rthl. 16 gr.

****) *Des Titus Livius Römische Geschichte, übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen versehen von J. Phil. Ofertag; 10 Bde, 8. Frankf. a. M. 1790—98.*

*) *Vid. supra p. 14.*

plicitatem, sed multo magis etiam ob res, quas continent, ipsas, h. e. belli Gallici & civilis, maxime memorabilis historiam & descriptos simul duorum magnorum populorum, Gallici & Germanici, mores, acri studio censeo Tibi legendos Non ad phrasin captandam Tibi evolendus est Cæsar, sed ut cognoscas rem Veterum militarem, & bellorum, quæ exponit, causas, consilia, variosque eventus, ducum in iis prudentiam & vitia; ut breviter dicam: quomodo hodiernæ rei militaris studiosus aut aliquis militarium ordinum ductor *) regis Frederici II. legere soleat bellorum quæ gessit commentarios: sic Tu legas velim Commentarios Cæsaris. Neque, quæso, fidem habeas hominibus quibusdam, de literis parum recte judicantibus, qui dictitant, viri docti non esse, ut aliquam rei militaris habeat scientiam. Immo vero est id docti; certe olim Tui erit, si quidem re vera adspiras ad prudentis civis simul & magni poetæ laudem. Editionem adhibe quam ex Cellariana & Oudendorpiana potissimum confecit Morus, **) in qua non solum verborum, sed & rerum explicatas invenies difficultates; inter legendum vero ad manus sunt Tabulæ geographicæ, quas indicavi, ***) Danvillianæ; fubin.

*) Ein Offizier.

**) C. Julii Cæsaris Commentarii de bello gallico & civili. Accedunt libri de bello Alexandrino Africano & Hispaniensi. Ex recensione Franc. Oudendorpii. Curavit editionem Sam. Fr. Nath. Morus. 8. Lips. 1780. 1vthl. 12 gr.

***) Pag. 11.

subinde in singulis rebus consultanda sunt, quæ de re veterum militari scripserunt Lipsius *) & Guischartus **) & Nastiùs, ***) Versiones vero, quas gallice scripserunt & d'Ablancourt ****) & d'Anville, †) & Germanice Wagnerus, ††) ad loca difficiliora inspiciere licet.

3. Epistolas Ciceronianas, maxime quæ vulgo audiuntur *ad diversos*, ob eximium in historia illorum temporum usum, ad historicam lectionis Tuæ partem refero; utilissimæ etiam sunt ad discendum stylium illum simplicem, concinnum vereque epistolarem; insunt quoque permulta, quæ ad humanos mores

*) *Iusti Lipsii de militia Romana libri V. Editio nova, 4 maj. Antv. 1598. Ejusdem Poliorceticon, sive de machinis, tormentis, telis, libri V. 4 maj. Antwerp. Ed. Hda 1599.*

**) *Memoires militaires sur les Grecs & les Romains, par Charles Guichard, 2 Vol. avec fig. Lion 1760. 7 rthl. — Ejusdem Memoires critiques & historiques sur plusieurs points d'antiquités militaires, 4 Vol. 8. Berlin 1773—74. 5 rthl.*

***) *Römische Kriegsalterthümer aus echten Quellen geschöpft, m. Kupf. Halle 1782. 1 rthl. 12 gr. Auctores fuere I. Jac. Heinrich. Nast & I. F. Rösch.*

****) *Par. Nicole Perrot d'Ablancourt, 4. a Par. 1650; rep. 1658. rep. in 8. 1665; 1672; 1677; 1699. Cum textu latino in editione Berolinensi apud Haude & Spener, 1748. 1 rthl. 4 gr.*

†) *Par. Mr. D'Anville, 8. a Par. 1755. rep. 12. Aufl. 1763.*

††) *I. Cæsars und anderer Schriftsteller Nachrichten &c. übersetzt von I. Franz Wagner, 8. Stuttgart. 1765. N. Ed. 1779. 1 rthl. 8 gr.*

mores characteresque plurimum juvant discendos. Has legere Tibi licet ordine aut chronologico aut vulgari, s. 80, quo in plerisque editionibus sunt impressæ; hic quidem, qui omnes ad unam aliquam personam conscriptas conjungit epistolas, plus conducit ad notitiam characterum; ille, qui temporum cursum tenet, plus prodest historiæ. Optionem igitur Tibi defero utriusvis rationis. Quod si ordo temporum magis placet, editione utendum tali, in qua epistolæ ex ea ratione sunt dispositæ, e. g. delectu harum epistolarum quem edidit Strothius, *) adhibita subinde versione & adnotatione Borheckiana, **) quæ eandem sequitur seriem. Quanquam vulgaris quoque ordinis editiones ad hunc legendi modum adhiberi possunt, quæ quidem subjunctum habent ordinis illius indicem aut Manutianum aut Siberianum. Sin vero alter idemque vetus magis Tibi arriserit ordo, cura ut ad manus fit brevis aliqua vitæ Ciceronianæ historia per Consules annosve descripta, qualem & Franciscus Fabricius concinnavit,

*) *M. T. Ciceronis epistolarum libri sex, quibus Res Romanæ inde a Cæsaris morte usque ad trium virorum conspirationem continentur. Animadversionibus in usum scholarum illustravit Friedr. Andr. Stroth.* 8. Berol. 1784. 1 rthl.

**) *M. T. Ciceros vermischte Briefe, neu übersetzt und nach der Zeitfolge geordnet und erläuteret von August Christian Borheck.* 5 Bände, 8. Frankf. a. M. 1782—89. 3 rthl. 6 gr.

vit, *) & Ripontini suæ Operum Ciceronis editioni **) præmiserunt; nisi forte præter eam operis Fergusoniani partem, quæ ætatis hujus historiam habet, ***) uberiorem Vitæ Tullianæ historiam, a Middletonio editam ****) perlustrare malueris. — Optime has epistolas explicaverunt Paullus Manutius †) &

*) Præmiserat eam suæ editioni Aug. Ernesti (5 Voll. 8. Lips. 1737. — Halæ 1757. in 6 Tomis, quorum 6tus continet Clavem;) sed eam omisit in novissima „cum not. crit. 8 Voll. Hal. 1776. 8rthl. 8 gr.

**) M. T. Ciceronis Opera, ad optimas editiones collata, studiis societatis Ripontinæ, 8. 13 Voll. Biponti 1780—91. 12 rthl. 10 gr.

***) Vol. 3.

****) History of the life of M. T. Cicero by Conyer Middleton. 2 Vol. 8. Dublin 1741. — 3 Vol. 8. London 1750. — 4 Vol. 8. Basil 1790. 4 rthl. — Germanice, 3 Bände 8. Altona 1757—59. 2 rthl. 6 gr. Nova versio sub titulo: Middletons römische Geschichte, Ciceros Zeitalter umfassend, verbunden mit dessen Lebensgeschichte. A. d. Engl. von Günther Karl Friedr. Seidel, 4 Bde, 8. Danzig 1791—93. 3 rthl. 8 gr.

†) Paulli Manutii Notæ impressæ sunt in Editione Operum Cic. Aldina quarta, 5 Vol. fol. Venet. 1579-83. — repetitæ in aliis Editionibus, ut in Graviana Epistolarum ad Diversos (2 Voll. 8. Amst. 1677. rep. 1693) — separatim vero sub titulo: Paulli Manutii commentarius in M. T. Ciceronis epistolas ad diversos, etc. Editio nova prioribus multo accuratior & Ernestinæ recensent in omnibus accommodata. 2 T. 8. Lips. 1779-80. 2 rthl. 20 gr.

& Theophilus Cortius, *) quorum commentarii in
 his evolvendis subinde Tibi erunt consulendi; per-
 utiles etiam sunt tironibus & Weiskii **) & Schmie-
 deri ***) annotationes, separatim emissæ; at textum
 epistolarum & vulgari & ipso Ernestiniano emenda-
 tiorem habemus in editione Benedicti critica. ****)

4. Posteaquam *ex Livio* Reipublicæ Romanæ
 cognoveris ortum, progressum & eximiam quoque
 gloriam, quæ quidem in frequentia bonorum magno-
 rumque conspicitur virorum; *in Cesare* vero & *Cice-
 rone* populum videris ad vitia, rem autem publicam
 ad corruptionem occasumque vergere: ut intelligas,
 quanta sit servitutis miseria, quantaque amissæ per
 ignaviam & scelera libertatis mala, nunc Tibi erit
 legendus *Tacitus*. (Historiæ Romanæ lacunas inter
 Ciceronis epistolas & Taciti annales libri Ferguso-
 niani ope nunc quidem poteris supplere.) Ta-
 citus igitur, qui non solum vi & brevitate di-
 ctio-

*) *M. T. Ciceronis epistolarum ad diversos libri XVI.*
 Christophorus Cellarius recensuit & illustravit;
 quæ quædam sunt multum & emendata studio Gottlieb
 Cortii. Ed. IVta. Lips. 1735. 16 gr.

**) *Erklärende Anmerkungen zu Ciceros Brutus*
 und der Auswahl der besten Briefe Ciceros, von
 Benj. Weiske. 8. Braunsch. 1796. 2 rthl.

***) *M. Benj. Friedr. Schmieders historisch-philolo-
 gische Bemerkungen zur Erläuterung der Briefe*
Ciceros ad Diversos. 8. Halle 1799. 21 gr.

****) *M. T. Ciceronis Epistolarum libri XVI.*
 cum notis criticis, a Friedrich Traugott Benedikt.
 a Volk. 8. Lips. 1795. 2 rthl. 12 gr.

tionis, sed & prudentia, acumine & gravitate inter historicos omnis ætatis eminet, quique arcana mentis consilia rimatus est & vitæ humanæ imaginem plane singularem depictam dedit — hunc igitur Tibi censeo nunc jam legendum, vel totum vel aliquam operum ejus partem; quamquam enim viris potius & senibus scripsisse videatur, quam adolescentibus, & sagacitate quadam & maturioris ingenii subtilitate opus sit ad perspicienda penitus omnia; perutile tamen puto adolescentibus quoque, cum egregio scriptore aliquam inire familiaritatem, ut adulta olim ætate eo lubentius ad eum redeant. — Igitur si universa magni scriptoris nunc jam legere opera Tibi non placet, utpote ad *poetarum* Romanorum properanti lectionem: at legendus saltem est libellus de Germania cum duobus tribusve Annalium libris, qui depictos quasi oculis tuis subjicient & integros majorum nostrorum mores & magnum illum libertatis vindicatorum, Arminium. Editione utendum est manuali & emendata: qualis est vel Elzeviriana,* vel Berneggeriana,** vel Bipontina;*** licet & capere utilitatem ex consultis subinde virorum doctorum, imprimis Lipsii annotationibus****) & versione Germanica, aut Magdeburgensi, †) quæ studiis imprimis Patzkii debetur, aut Halensi, ††) quæ Bahrtdium habuit auctorem.

*) *Amstelod. apud Elzevirios. 1701. 16.*

**) *Argentorati, 1638. rep. 1664. Francof. 1737. 20 gr.*

***) *Biponti, 4 Voll. 1779. 2 rthl. 12 gr.*

****) *C. Taciti Opera ex recensione Gronovii cum notis integris Iustii Lipsii Et I. Friedr. Gronovii cura I. Augusti Ernesti. 8. Lips. 1772. 3 rthl. 16 gr.*

†) *C. Tacitus Werke, aus dem Lateinischen übersetzt und mit den nöthigsten Anmerkungen begleitet. 1 - 4. Th. Magd. 1765-1771. 5. 6. Th. Halle 1777. 2 rthl. 6 gr. In quatuor partibus prioribus auctor adjutus est a I. Eustachio Goldhagen.*

††) *Tacitus Werke, übersetzt von Carl Friedrich Bahrtdt. 2 Th. Halle 1781. 3 rthl.*

AB 155 562

ULB Halle

3

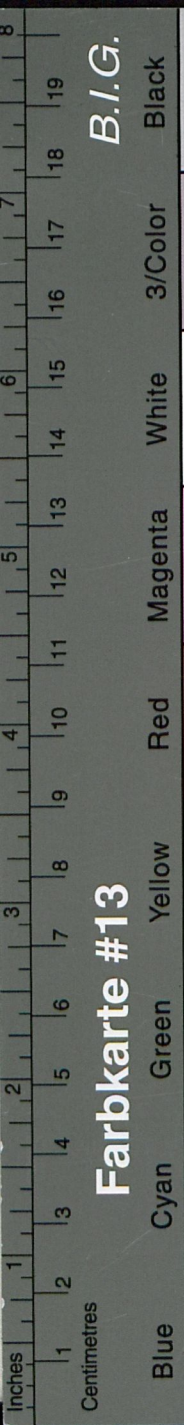
005 301 36X

Sb.

12

Farbkarte #13

B.I.G.

De instituendo literarum
Latinarum studio.

P. II.

Examini 1801. 23. Mart. hora 9. ant. habendo
præmisit

C. F. R. Vetterlein, Rector.

Cothenis.